

Aalborg Universitet

Rapportering vedrørende revision af årsrapporten for år 2019

Indholdsfortegnelse

	Side
0. Resumé	468
1. Revision af årsregnskabet	468
1.1 Årsregnskabet	468
1.2 Risikovurdering og revisionsstrategi	468
2. Forhold af væsentlig betydning for vurdering af årsrapporten	470
3. Kommentarer til årsregnskabet	471
3.1 Anvendt regnskabspraksis	471
3.2 Resultatopgørelsen	471
3.3 Balance – aktiver	472
3.4 Balance – passiver	473
3.5 Balance – egenkapital	474
3.6 Pengestrømme og likviditet	475
4. Forvaltning af universitetets midler	475
4.1 Juridisk-kritisk revision	476
4.2 Forvaltningsrevision	478
4.3 Redegørelse vedrørende forskningsinfrastruktur	480
5. Redegørelse for den udførte revision	481
5.1 Formelle forhold vedrørende regnskabsaflæggelsen	481
5.2 Revision og revisionsarbejde	481
5.2.1 Evt. opfølgning på bemærkninger	481
5.2.2 Universitetets formål	481
5.3 Forretningsgange og interne kontroller	481
5.3.1 Drøftelser med direktion og bestyrelse om besvigelser	481
5.3.2 Revision af forretningsgange og interne kontroller	482
5.3.2.1 Universitetets bogholderi og regnskabsvæsen	482
5.3.3 Universitetets administrative it-anvendelse	482
6. Øvrige oplysninger	483
6.1 Ledelsens regnskabserklæring samt ikke-korrigerede fejl i årsrapporten	483
6.2 Eftersyn af bestyrelsens protokoller og overholdelse af statens regnskabsregler	484
6.3 Rapportering til andre myndigheder og underskriftsforhold	484
6.4 Forsikringsforhold	484
7. Rådgivnings- og assistanceopgaver	484
8. Konklusion på den udførte revision	485
9. Revisionens formål og omfang samt ansvarsfordeling	485
10. Erklæring	486

Revisionsprotokollat til årsrapport 2019

0. Resumé

Til brug for bestyrelsens overblik over revisionen af årsregnskabet for 2019 for Aalborg Universitet har vi anført de væsentligste konklusioner i nedenstående resumé.

Som beskrevet i vores revisionsprotokollat af 19. december 2019 var vores overordnede vurdering, at universitetets økonomistyring er betryggende. Ligeledes er de interne kontroller af en sådan kvalitet og robusthed, at vi kan basere vores revision herpå. Vores revision i forbindelse med årsafslutningen har ikke ændret på denne vurdering.

1. Revision af årsregnskabet

1.1 Årsregnskabet

Vi har afsluttet revisionen af det af ledelsen aflagte årsregnskab for 2019 for Aalborg Universitet. Årsregnskabet udviser følgende:

	2019	2018
	t.kr.	t.kr.
Resultat	(54.030)	(37.829)
Aktiver	1.489.390	1.476.845
Egenkapital	327.511	365.541

Hvis ledelsen godkender årsrapporten i den foreliggende form, vil vi forsyne årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold, fremhævelser eller særlige rapporteringsforpligtelser.

Vi har derudover gennemlæst ledelsesberetningen og målrapporteringen (ledelsesberetningen) for at påse, at informationerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og de informationer, som vi i øvrigt er blevet bekendt med i forbindelse med vores revision. I tilknytning til revisionspåtegningen afgiver vi derfor en særskilt udtalelse om, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet. Ledelsesberetningen omfatter ligeledes målrapporteringen, hoved- og nøgletal, samt øvrige noter.

Endvidere har vi i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik udvalgt relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Vi afgiver ligeledes en særskilt udtalelse om, at vi ingen væsentlige kritiske bemærkninger har at rapportere i den forbindelse.

1.2 Risikovurdering og revisionsstrategi

I vores protokollat af 19. december 2019 er risikovurderingen og revisionsstrategien beskrevet, hvorfor vi skal henvise hertil.

Vores revision udføres i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision og internationale revisionsstandarder.

Vores rapportering i revisionsprotokollatet indeholder en redegørelse for den udførte revision til bestyrelsen, herunder en række pligtmæssige redegørelser for den udførte revision til brug for Rigsrevisionens og Uddannelses- og Forskningsministeriets tilsyn med universitetet.

2. Forhold af væsentlig betydning for vurdering af årsrapporten

Vores konklusioner på den udførte revision for perioden frem til aflæggelsen af årsrapporten vil blive gennemgået nedenfor. Vi har anvendt følgende kvantificering af vores kommentarer:

- Risiko har væsentlig betydning for årsrapporten og kræver ledelsens bevågenhed ●
- Kræver ledelsens bevågenhed ●
- Ingen kritiske kommentarer ●

Regnskabelement mv.	Høj risiko	t.kr.	t.kr.	vurdering 31. december	vurdering 31. december	Ref.
Aktiver		2019	2018	2019	2018	
Immaterielle anlægsaktiver		5.766	6.854	●	●	
Materielle anlægsaktiver		383.786	384.669	●	●	
Finansielle anlægsaktiver		23.426	7.646	●	●	
Tilgodehavender fra salg af varer og tjenesteydelser		63.453	65.120	●	●	
Tilgodehavender fra igangværende tilskudsaktivitet		285.714	275.882	●	●	
Øvrige tilgodehavender og periodeafgrænsningsposter		83.157	109.979	●	●	
Værdipapirer og likvide beholdninger		644.088	626.695	●	●	
Aktiver		1.489.390	1.476.845			
Passiver						
Egenkapital		327.511	365.541	●	●	
Hensættelser		7.193	8.067	●	●	
Langfristet gæld		9.512	9.902	●	●	
Leverandører af varer og tjenesteydelser		127.862	152.370	●	●	
Skyldige feriepenge		272.661	231.523	●	●	
Anden gæld og periodeafgrænsningsposter		478.770	437.575	●	●	
Periodiserede donationer		26.406	25.987	●	●	
Forudbetalte bundne tilskud fra igangværende tilskudsaktivitet		239.475	245.880	●	●	
Passiver		1.489.390	1.476.845			
Resultatopgørelsen						
Statstilskud		2.147.318	2.147.006	●	●	
Tilskudsfinansierede aktiviteter	▼	621.918	623.456	●	●	
Salg af varer og tjenesteydelser		178.795	171.549	●	●	
Forbrugsomkostninger		(949.349)	(953.180)	●	●	
Personaleomkostninger	▼	(1.976.477)	(1.940.595)	●	●	
Andre driftsomkostninger		(97.129)	(75.688)	●	●	
Finansielle poster		20.894	(10.377)	●	●	
Resultat		(54.030)	(37.829)			
Øvrige væsentlige områder						
Pengestrømsopgørelse				●	●	
Generelle it-kontroller	▼			●	●	
Forvaltning				●	●	
Forretningsgange/interne kontroller	▼			●	●	
▼ Høj risiko for væsentlige fejl ● Risiko har væsentlig betydning for årsrapporten - kræver ledelsens bevågenhed ● Kræver ledelsens bevågenhed ● Ingen kritiske eller væsentlige kommentarer						

3. Kommentarer til årsregnskabet

3.1 Anvendt regnskabspraksis

Vi har gennemgået den anvendte regnskabspraksis og har fundet, at denne er i overensstemmelse med Ministeriets og Økonomistyrelsens (tidligere Moderniseringsstyrelsen) retningslinjer herfor.

Der er ikke sket væsentlige ændringer i anvendt regnskabspraksis.

3.2 Resultatopgørelsen

Formålsregistrering

Vi har i forbindelse med rapporteringen af årsrapporten til ministeriet stikprøvevist gennemgået formålskonteringen for universitetets aktiviteter mv. Universitetets økonomiafdeling har endvidere analyseret resultatet af de enkelte aktivitetsformål. Vores gennemgang gav ikke anledning til væsentlige bemærkninger.

Statstilskud, 2.147.318 t.kr.

I forbindelse med revisionen af dette område har vi blandt andet gennemgået den af universitetet udarbejdede totalafstemning af statstilskud, herunder påset at såvel bogførte direkte finanslovsbevillgede som aktivitetsbestemte statstilskud er i overensstemmelse med udmeldinger fra de respektive ministerier.

Salg af varer og tjenesteydelser, 178.795 t.kr.

I forbindelse med revisionen af dette område har vi blandt andet påset, at de bogførte indtægter for deltagerbetaling mindst svarer til de til grund for ministerieindberetningerne anførte studerende gange deltagerbetaling pr. studerende.

For øvrige indtægter har vi udført en række analyser med henblik på verifikation af indtægternes forekomst og periodisering.

Tilskudsfinansierede aktiviteter, 621.918 t.kr.

Som led i vores revision af universitetets projektportefølje har vi gennemgået budgetopfølgningen for juli og oktober måned, herunder principperne for korrekt periodisering af projektporteføljen.

Personaleomkostninger, 1.976.477 t.kr.

Vi har fulgt op på sidste års gennemgang af forretningsgangene vedrørende gager og lønninger. I år har vi gennemgået forretningsgange vedrørende registrering og vedligeholdelse af løndata blandt andet med henblik på at sikre:

- at lønninger og lønrelaterede poster registreres i den korrekte periode
- at alle lønninger og lønrelaterede poster registreres korrekt
- at registrerede lønninger og lønrelaterede poster vedrører universitetet og er godkendt

- at alle lønninger og lønrelaterede poster er i overensstemmelse med lovgivning, aftaler samt gældende overenskomster.

Samlet set er det vores vurdering, at der er etableret en hensigtsmæssig og betryggende lønadministration.

Ved den afsluttende revision har vi foretaget analyser af lønudviklingen for ledelsen og nøglepersoner, ligesom vi i forbindelse med revisionen af universitetets årsregnskab har kontrolleret afstemningen af de udgiftsførte lønninger i årsregnskabet med indberetningen til skattemyndighederne. Vi har endvidere kontrolleret, at lønrelaterede poster er reguleret i overensstemmelse med gældende regler og praksis.

Forbrugsomkostninger, andre driftsomkostninger og finansielle poster, 1.025.584 t.kr.

Omkostninger er stikprøvevist kontrolleret i forhold til periode, beløb, godkendelse mv. Endvidere har vi i forbindelse med vores revision af forbrugsomkostninger efterprøvet, at universitetets systemopsatte godkendelsesprocedurer har været implementeret som tiltænkt.

Vi har sandsynliggjort de foretagne afskrivninger og sammenholdt dem med universitetets regnskabspraksis.

Finansielle poster har med udgangspunkt i posternes begrænsede størrelse ikke indgået som en del af vores revision, vi har dog afstemt til engagementsoversigter fra eksterne parter.

3.3 Balance – aktiver

Materielle anlægsaktiver, 383.786 t.kr.

Vi har i forbindelse med vores revision efterprøvet, at universitetets forretningsgange og interne kontroller til at sikre tilstedeværelse og værdiansættelse af universitetets anlægsmasse har været implementeret og effektive igennem hele regnskabsåret.

Tilgodehavender vedrørende varer og tjenesteydelser, 63.453 t.kr.

Posten er stikprøvevist verificeret til efterfølgende indbetalinger, til bilag eller kontrolleret i forbindelse med periodisering af væsentlige indtægter og omkostninger.

Vi har endvidere gennemgået universitetets forretningsgange og processer til opgørelse af reservationer til imødegåelse af tab og sammenholdt disse med analyser af debitorernes aldersfordeling på samme tidspunkt i 2018, debitorernes sammensætning og realiserede tab i regnskabsåret.

Tilgodehavende vedrørende tilskudsfinansierede områder (stats- og ikke statslige), 285.714 t.kr.

Som beskrevet tidligere har vi som led i vores revision af universitetets projektportefølje gennemgået budgetopfølgningen for juli og oktober måned, herunder principperne for korrekt periodisering af projektporteføljen. Endvidere har vi vurderet universitetets forretningsgange til at sikre en korrekt

præsentation af porteføljen som henholdsvis aktiv og passiv i årsrapporten. Endvidere har vi efterprøvet universitetets forretningsgange til sikring af en retvisende løbende hensættelse til tabsgivende projekter.

Værdipapirer, 522.185 t.kr.

Værdipapirbeholdningen er afstemt til ekstern dokumentation. Værdipapirerne er optaget til dagsværdi.

Likvide beholdninger, 121.903 t.kr.

Likvide beholdninger er afstemt til ekstern dokumentation, herunder modtagne engagementsforespørgsler. Vi har endvidere kontrolleret, om universitetets likvide midler er anbragt i overensstemmelse med universitetets politikker herfor.

3.4 Balance – passiver

Hensættelser, 7.193 t.kr

Posten vedrører primært reetableringsomkostninger vedrørende pavilloner og hensættelser til vedligehold af gæsteboliger.

Feriepengeforpligtelse, fastansatte/fratrådte, samt timelønnede/fratrådte, 272.661 t.kr.

Folketinget har vedtaget en ny ferielov, som indeholder en ferieordning med fuld samtidighedsferie. Det betyder, at ferie kan afholdes umiddelbart efter, at den er optjent. Det betyder også, at nye lønmodtagere på arbejdsmarkedet kan afholde betalt ferie i det første år af deres ansættelse. Alle lønmodtagere vil med den nye ferielov have ret til samme antal feriedage, som de har i dag, men principperne for optjening og afholdelse ændres.

For at sikre, at overgangen mellem den nuværende og den nye ferieordning sker så smidigt som muligt, indeholder den nye ferielov en "overgangsordning", som bl.a. betyder, at et års optjent ferie indefrys og først udbetales, når lønmodtageren har nået folkepensionsalderen.

Ændringen i den ovennævnte ferielov samt regulering af tidligere års hensættelse, kan specificeres således:

Ændring i henhold til ny ferielov	(15.011)
Effekt af tidligere års forpligtelse	(21.578)
Driftsmæssige betydning i regnskabsåret	(36.589)

Vi henviser i øvrigt til den orientering omkring effekten af tidligere års forpligtelse, som vi er bekendt med, at bestyrelsen har modtaget på bestyrelsesmødet d. 22. oktober 2019 og som dermed har ledelsens bevågenhed.

Feriepengeforpligtelsen er pr. 31. december 2019 opgjort i overensstemmelse med Økonomistyrelsens anbefalinger. Der er dog, grundet manglende retningslinjer fra Økonomistyrelsen, usikkerhed omkring arbejdsgivers andel af pension.

Vi har afstemt de opgjorte feriepengeforpligtelser til henholdsvis lønsystemet for fastansatte, samt den af universitetet administrerede feriekontosaldo.

Leverandører af varer og tjenesteydelser, 127.862 t.kr.

Vi har gennemgået forretningsgange for korrekt behandling af kreditorer, herunder registrering i korrekt periode. Vi har stikprøvevist kontrolleret, at omkostninger registreret i starten af 2020 ikke vedrører 2019. Vi har endvidere kontrolleret, at modtagne fakturaer vedrørende 2019 er blevet bogført.

Modtagne forudbetalinger, 239.475 t.kr.

Posten vedrører primært periodisering af statstilskud for 2020, der er modtaget ultimo december 2019.

Vi har afstemt, at posten stemmer til udbetalingsbilag fra styrelsen uden bemærkninger.

Anden kortfristet gæld, 142.364 t.kr.

Posten vedrører primært skyldige lønposter pr. 31. december 2019, moms samt modtagne forudbetalinger vedrørende projekter, hvor universitetet er koordinator for det samlede projekt og i forbindelse hermed skal administrere og viderefordele de modtagne projektmidler. Vi har stikprøvevist afstemt til underliggende dokumentation uden bemærkninger.

Forudbetalt tilskud vedrørende tilskudsfinansierede projekter, 362.812 t.kr.

Vi henviser til afsnittet "Tilgodehavender vedrørende tilskudsfinansierede områder" under pkt. 3.3.

3.5 Balance – egenkapital

Egenkapitalen kan opgøres således:

	t.kr.
Egenkapital ifølge årsrapport 2018	365.541
Overført resultat for 2019	(54.030)
Bunden reservation gældsbreve SEA-ejendomme	16.000
Egenkapital 31.12.2019	<u>327.511</u>

3.6 Pengestrømme og likviditet

Årets samlede likviditetsvirkning udgør 17.393 t.kr. mod (77.667) t.kr. i 2018:

	2019 t.kr.	2018 t.kr.
Driftens likviditetsvirkning	99.257	2.862
Investerings likviditetsvirkning	(81.474)	(80.169)
Finansierings likviditetsvirkning	(390)	(360)
Årets likviditetsforskydning	17.393	(77.667)

Udviklingen i årets likviditet er væsentlig påvirket af årets underskud samt ændringer i tilgodehavenderne.

4. Forvaltning af universitetets midler

Forvaltningsrevision og juridisk-kritisk revision gennemføres i henhold til standarderne for offentlig revision (SOR).

Standarderne har til formål at sikre en ensartet revision på det offentlige område på tværs af forskellige offentlige institutioner og indeholder derfor et antal pligtige emner, der skal gennemgås som led i dels SOR 7 forvaltningsrevisionen (5 emner) og dels SOR 6 den juridisk-kritiske revision (6 emner), i det omfang disse er relevante. Derudover skal det overvejes, hvorvidt der er behov for at udvælge andre områder til revision.

Revisionen af de pligtige emner i henhold til SOR kan gennemføres efter en rotationsplan, således at de pligtige områder er dækket over en 5-årig periode. I tillæg hertil har Uddannelses- og Forskningsministeriet, Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte anført, at de i 2019 forventer følgende områder omfattet af revisionen:

SOR 6 – Juridisk-kritisk revision:

- Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner
- Gennemførelse af salg (Indtægtsdækket virksomhed)
- Gennemførelse af indkøb

SOR 7 – Forvaltningsrevision:

- Aktivitets- og ressourcestyring
- Mål- og resultatstyring
- Styring af offentlige indkøb

Vores rotationsplan for de kommende år ser således ud:

Emne	Forvaltningsemne	2018	2019	2020	2021
Gennemførelse af indkøb og styring af offentlige indkøb *	SOR 6 (juridisk-kritisk revision) og SOR 7 (forvaltningsrevision)	x	(x)	(x)	x
Løn- og ansættelsesmæssige dispositioner *	SOR 6 (juridisk-kritisk revision)	(x)	x	(x)	x
Gennemførelse af salg	SOR 6 (juridisk-kritisk revision)	x			x
Aktivitets- og ressourcestyring *	SOR 7 (forvaltningsrevision)	(x)	x	(x)	(x)
Mål- og resultatstyring *	SOR 7 (forvaltningsrevision)	(x)	x	x	(x)
Budgetstyring af flerårige investeringsprojekter	SOR 7 (forvaltningsrevision)			x	
Styring af offentlige tilskudsordninger *	SOR 7 (forvaltningsrevision)	x	(x)	x	(x)

* Specifikt lovkrævede substanshandlinger og der vil derfor blive udført målrettede handlinger hvert år. Dybden i de udførte handlinger vil variere fra år til år, hvilket indikeres med (x). Når emnet er tilvalgt (uden parentes), vil der på baggrund af væsentligheds- og risikoanalysen blive udvalgt et område, hvor de underliggende dispositioner gennemgås.

4.1 Juridisk-kritisk revision

Løn og ansættelsesmæssige dispositioner

Formål

Formålet med den samlede revision er at opnå høj grad af sikkerhed for, at der ikke er væsentlige og uopdagede regelbrud (dvs. væsentlige fejl) i de udbetalte lønninger, og at Aalborg Universitet administrerer området i overensstemmelse med gældende retsnormer.

Afgrænsning

Aalborg Universitet anvender SLS, og Økonomistyrelsen har ansvaret for, at indrapporterede løndele er kommet korrekt til udbetaling. Økonomistyrelsen har i ledelseserklæring dateret januar 2020 bekræftet, at Økonomistyrelsen indestår for sikkerheden i systemerne, og at der ikke er forhold af væsentlig betydning for revisionen, hvorfor vores revision er afgrænset til en vurdering af indrapportering til SLS og behandling af uddata.

Omfang

Revisionen har blandt andet omfattet en vurdering af, om Aalborg Universitet har:

- etableret forretningsgange, der forebygger, at der udbetales løn, der ikke er i overensstemmelse med gældende regler
- procedurer for vurdering af, om lønindplacering er sket ud fra passende dokumentation
- kontrol af uautoriseret adgang
- kontrol af, om transaktioner godkendes ved indtastning
- kontrol af om merarbejde til ledere udbetales i overensstemmelse med gældende retningslinjer
- kontrol af om resultatløns udbetales i overensstemmelse med gældende retningslinjer.

Observationer

Det er vores vurdering, at Aalborg Universitet har etableret forretningsgange, der understøtter, at lønninger udbetales i overensstemmelse med gældende love, overenskomster og gældende retningsnormer (praksis). Herunder fastsættelse og udbetaling af engangsvederlag, hvor der anvendes faste blanketter, der dokumenterer specificering af præstationerne, samt faste godkendelsesprocedurer.

Der henvises herudover til pkt. 3.2 om personaleomkostninger for nærmere gennemgang af området.

Gennemførelse af salg (indtægtsdækket virksomhed)

Formål

Formålet med revisionen af den indtægtsdækkede virksomhed er at opnå høj grad af sikkerhed for, at der ikke er væsentlige og uopdagede fravigelser af retningslinjerne for indtægtsdækket virksomhed. Herunder særligt at det opgjorte resultat af indtægtsdækket virksomhed er i overensstemmelse med foretagne registreringer, og at det akkumulerede resultat ikke er negativt.

Afgrænsning

Revisionen omfatter gennemgang af de af Aalborg Universitet tilrettelagte forretningsgange og kontroller for indtægtsdækket virksomhed, herunder at der er processer for rapportering til ledelsen. Gennemgangen har ikke omfattet en vurdering af de forretningsmæssige beslutninger, der er truffet på baggrund af den modtagne information.

Omfang

Revisionen har blandt andet omfattet en vurdering af, om Aalborg Universitet har:

- beskrevne forretningsgange for gennemførelse og kontrol med indtægtsdækket virksomhed
- et akkumuleret resultat af den indtægtsdækkede virksomhed, der er positivt
- forretningsgange, der fastsætter krav til prissætningen af den gennemførte aktivitet som indtægtsdækket virksomhed
- oplyst om omfanget af den indtægtsdækkede virksomhed i regnskabet.

Observationer

Vi har konstateret, at Aalborg Universitet foretager særskilt registrering af indtægtsdækket virksomhed, og at omfanget af den indtægtsdækkede virksomhed alene udgør 15,4 mio.kr. svarende til 0,5 % af den samlede omsætning.

Det akkumulerede resultat for de seneste fire år udgør 36,7 mio.kr.

Henset til den indtægtsdækkede virksomheds andel af den samlede omsætning har vi for to projekter set, at dette er behandlet i overensstemmelse med Aalborg Universitets retningslinjer og forretningsgange.

4.2 Forvaltningsrevision

Aktivitets- og ressourcestyring (økonomistyring)

Formål

Formålet er at vurdere, om Aalborg Universitet har tilrettelagt passende forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at ledelsen har tilstrækkelig og valid information til at træffe velbegrundede beslutninger rettidigt i forbindelse med aktivitets- og ressourcestyringen.

Afgrænsning

Revisionen omfatter gennemgang af de af Aalborg Universitet tilrettede forretningsgange og kontroller for økonomistyring, herunder at der er processer for rapportering til øverste ledelsesniveau, og at denne er i overensstemmelse med foretagne registreringer. Gennemgangen har ikke omfattet en vurdering af de forretningsmæssige beslutninger, der er truffet på baggrund af den modtagne information.

Omfang

Gennemgangen har blandt andet omfattet en vurdering af, om:

- der udarbejdes bestyrelsesgodkendte budgetter
- der udarbejdes regnskabsinstruks med henblik på at sikre korrekte bogholderiregistreringer
- der er faste procedurer for rapportering til ledelse og bestyrelse
- rapporteringen omfatter alle Aalborg Universitets aktiviteter
- det dokumenteres løbende i referater, at økonomirapporteringen er drøftet i bestyrelse
- centrale kontroller i forbindelse med udarbejdelsen af den løbende økonomirapportering er implementeret og fungerer effektivt.

Observationer

Budget for 2019 blev vedtaget af bestyrelsen i december 2018. Der blev sidenhen udarbejdet rebudget for 2019, som i april 2019 blev godkendt af bestyrelsen som rapporteringsgrundlag. Den løbende opfølgning fokuserer på væsentlige ændringer og udvikling i resultatopgørelsen.

Aalborg Universitet har inden for de undersøgte områder etableret forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at ledelsesinformationen er styringsrelevant og baseret på et validt datagrundlag, og dermed medvirker til at ledelsen på relevante niveauer kan træffe beslutninger i forbindelse med økonomistyringen.

Mål- og resultatstyring

Formål

Formålet er at vurdere, om Aalborg Universitet har tilrettelagt passende forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at Aalborg Universitet kan rapportere om de mål, der er fastsat af Uddannelses- og Forskningsministeriet i resultatkontrakten, samt at der er tilrettelagt procedurer, der understøtter udarbejdelse af en retvisende målrapportering.

Afgrænsning

Revisionen omfatter gennemgang af de af Aalborg Universitet tilrettelagte forretningsgange og kontroller for målrapportering, herunder at der er processer for rapportering til øverste ledelsesniveau, og at denne er i overensstemmelse med foretagne registreringer. Gennemgangen har ikke omfattet en vurdering af de forretningsmæssige beslutninger, der er truffet på baggrund af den modtagne information.

Omfang

Revisionen har blandt andet omfattet en vurdering af, om Aalborg Universitet har:

- procedurer og kontroller for vurdering af, om resultatrapportering er sket ud fra passende dokumentation
- om der foreligger dokumentation for de oplyste resultater.

Observationer

Aalborg Universitet har inden for de undersøgte områder etableret forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at ledelsesinformationen er styringsrelevant og baseret på et validt datagrundlag, og dermed medvirker til at ledelsen på relevante niveauer kan træffe beslutninger i forbindelse med målstyringen.

Styring af offentlige indkøb og gennemførelse af indkøb

Formål

Formålet er at vurdere, om Aalborg Universitet har tilrettelagt passende forretningsgange og interne kontroller, der sikrer, at Aalborg Universitet følger retningslinjerne for offentlige indkøb.

Afgrænsning

Revisionen omfatter gennemgang af de af Aalborg Universitet tilrettelagte forretningsgange og kontroller og rapportering til ledelsesniveau. Gennemgangen har ikke omfattet en vurdering af de forretningsmæssige beslutninger, der er truffet på baggrund af den modtagne information.

Omfang

Gennemgangen har blandt andet omfattet en vurdering af, om:

- der er udarbejdet indkøbspolitikker, der definerer arten og omfanget af indkøb
- der i politikker og forretningsgange er en klar beskrivelse af ansvarsfordelingen i forbindelse med indkøb, herunder hvilke kriterier der ligger til grund for vurdering af fremgangsmåden ved forskellige typer indkøb
- at der er opsat en godkendelsesproces for godkendelse af omkostninger, samt at denne proces efterleves.

Observationer

Aalborg Universitet har igangsat initiativer, der skal sikre en forbedring af systemanvendelsen på e-handelsplatformen. Initiativerne er to-delte og omhandler følgende:

1. Forbedret måling af systemunderstøttelsen
2. Adressering af forbedringspotentiale i de enheder, hvor systemanvendelsen er identificeret lav.

Vi er i forbindelse med vores revision blevet informeret om, at for organisatorisk bedst muligt at kunne understøtte denne proces, oprettes der en indkøbscontrollerfunktion i 2020.

4.3 Redegørelse vedrørende forskningsinfrastruktur

I henhold til styrelsens brev af 1. december 2015 skal vi redegøre for vores undersøgelser vedrørende Aalborg Universitets forskningsinfrastrukturer, herunder hvorledes det hos Aalborg Universitet sikres, at statsfinansieret forskningsinfrastruktur alene anvendes accessorisk til universitetets indtægtsdækkede virksomhed.

Forskningsinfrastruktur skal i denne sammenhæng forstås som anlæg, der anvendes i forsknings-sammenhæng.

Aalborg Universitet har udarbejdet en opgørelse over forskningsinfrastruktur. Opgørelsen viser, at de enkelte institutter hver især har meget begrænset anvendelse af forskningsinfrastruktur i økonomisk aktivitet. På de enkelte institutter udgør forskningsinfrastrukturen imellem 0 og 2% af den økonomiske aktivitet. Samlet for universitet er anvendelsen under 1%.

Opgørelsen indeholder endvidere en vurdering af, hvordan den økonomiske aktivitet er afregnet. Samtlige institutter har beskrevet, at det afregnes som indtægtsdækket virksomhed. Indtægterne indgår således også i vores vurdering heraf, jf. afsnit 4.1.

På baggrund af at den indtægtsdækkede virksomhed udgør en begrænset aktivitet af AAU's almindelige virksomhed, er det vores vurdering, at der ikke er væsentlig indikation på, at omfanget af anvendelsen af forskningsinfrastruktur er andet end accessorisk til AAU's almindelige virksomhed.

Det er vores vurdering, at Aalborg Universitet har foretaget den krævede vurdering af anvendelsen af forskningsinfrastruktur.

5. Redegørelse for den udførte revision

5.1 Formelle forhold vedrørende regnskabsaflæggelsen

Vi har revideret universitetets årsrapport og fundet, at denne er udarbejdet i overensstemmelse med lov om statens regnskabsvæsen mv., regler fastsat i Finansministeriets Økonomiske Administrative Vejledninger samt bekendtgørelse nr. 870 af 26. august 2019 om tilskud og revision mv. ved universiteterne.

5.2 Revision og revisionsarbejde

5.2.1 Evt. opfølgning på bemærkninger

Revisionen i årets løb er omtalt i vores revisionsprotokollat af 19. december 2019. Heri omtalte vi følgende forhold:

- *Generelle it-kontroller, herunder funktionsadskillelse*

Siden afgivelsen af vores revisionsprotokollat af 19. december 2019 har vi testet udvalgte kompenserende kontroller i forhold til den systemmæssige funktionsadskillelse i økonomisystemet. Vores tests viser, at de kompenserende kontroller er udført som forudsat og det er vores vurdering, at de kompenserende kontroller afdækker relevante risici i systemopsætningen.

5.2.2 Universitetets formål

På baggrund af vores revision er det vores opfattelse, at foretagne dispositioner i 2019 i al væsentlighed er foretaget inden for universitetets vedtægtsmæssige formål. Udbud af kurser og andre aktiviteter som indtægtsdækket virksomhed er efter vores vurdering sket i overensstemmelse med Økonomistyrelsens Vejledning om prisfastsættelse af maj 2006.

5.3 Forretningsgange og interne kontroller

Vi har i forbindelse med vores revision endvidere foretaget følgende revisionshandling.

5.3.1 Drøftelser med direktion og bestyrelse om besvigelser

Vi har drøftet risikoen for besvigelser på universitetet med rektor, universitetsdirektøren og økonomidirektøren samt formanden for universitetets bestyrelse. Drøftelserne har også omfattet de interne kontroller, som er implementeret for at forebygge disse risici. Rektor, universitetsdirektøren, økonomidirektøren og bestyrelsesformanden har i denne forbindelse oplyst, at man ved regnskabsafslutningen er blevet opmærksom på en fejludbetaling på ca. 1,5 mio. kr. sidst i december 2019, hvor det tyder på, at kreditoroplysninger er blevet ændret på grundlag af falske oplysninger. Herudover har ledelsen ikke kendskab til væsentlige besvigelser, påståede besvigelser eller formodninger om besvigelser, ligesom der ikke vurderes at være særlig risiko for væsentlige fejl i universitetets årsrapport som følge af besvigelser. Vi skal bemærke, at vi ikke under vores revision har konstateret fejl i årsrapporten som følge af besvigelser.

Af formelle årsager skal vi desuden forespørge den øvrige bestyrelse om, hvorvidt den har kendskab til yderligere besvigelser eller igangværende undersøgelser af formodede besvigelser. Vi tillader os at anse bestyrelsens underskrift på nærværende protokollat som en bekræftelse på, at bestyrelsen ikke har kendskab til sådanne forhold.

5.3.2 Revision af forretningsgange og interne kontroller

Revisionen har omfattet en vurdering af, om universitetets rapporteringssystemer, forretningsgange og interne kontroller fungerer forsvarligt på de områder, som har været omfattet af vores gennemgang. Formålet med gennemgangen har været at vurdere, om de interne kontroller er betryggende, det vil sige:

- om kontrollerne er designet hensigtsmæssigt i forhold til de kontrolmål, de skal sikre
- om de faktisk er implementeret på universitetet
- om de eventuelt har fungeret i hele den periode, som revisionen omfatter.

Gennemgangen har omfattet en vurdering af, om

- de interne kontroller sikrer en fuldstændig, nøjagtig og rettidig behandling af godkendte transaktioner
- de interne kontroller sikrer overholdelse af relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis
- de interne kontroller understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af midlerne
- de interne kontroller forhindrer, at fejl opstår, eller sikrer, at opståede fejl opdages og rettes
- der er dokumentation for den foretagne databehandling og de udførte kontroller.

Vi anser universitetets bogføring for foretaget således, at den kan danne grundlag for opstilling af såvel årsregnskab som andre økonomiske informationer. Det er vores opfattelse, at universitetet har etableret tilstrækkelige kontrolforanstaltninger til sikring af en korrekt registrering af alle indtægter og omkostninger. Endvidere er det vores opfattelse, at universitetet har etableret tilstrækkelige kontrolforanstaltninger til sikring af dens aktiver.

5.3.2.1 Universitetets bogholderi og regnskabsvæsen

Der er foretaget enkelte reklassifikationer i forbindelse med regnskabsafslutningen pr. 31. december 2019. Vi anser universitetets bogføring for foretaget således, at den løbende kan danne grundlag for opstilling af såvel årsrapport som andre økonomiske informationer. De foretagne posteringer har ikke ændret ved denne opfattelse.

5.3.3 Universitetets administrative it-anvendelse

Generelle it-kontroller er de kontroller, som ledelsen har etableret i og omkring universitetets væsentlige it-platformer med henblik på at opnå en velkontrolleret og sikker it-anvendelse og dermed understøtte en pålidelig databehandling i it-baserede forretningsprocesser.

Vi har som led i revisionen af Aalborg Universitet revideret den del af de generelle it-kontroller, som vi vurderer relevante for at kunne aflægge en årsrapport, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, og som er i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige krav.

Den samlede revision baseres for en dels vedkommende på relevante interne kontroller hos universitetet, herunder både manuelle kontroller og kontroller, der automatisk udføres af de brugersystemer, universitetet anvender. Revisionen af de generelle it-kontroller har ikke omfattet en vurdering af kontrol- og sikkerhedsniveauet i de enkelte brugersystemer, herunder automatiske kontroller i de administrative processer og logiske adgangsrettigheder til udførelse af forretningsaktiviteter i brugersystemerne.

På baggrund af vores revision af de generelle it-kontroller, som vi har vurderet relevante for at understøtte revisionen af årsrapporten for Aalborg Universitet, har vi konstateret, at tidligere års svagheder er blevet udbedret. Det er herefter vores vurdering, at de generelle it-kontroller i al væsentlighed har været hensigtsmæssigt designet, implementeret og opretholdt i den reviderede periode.

Vi har udarbejdet en detaljeret rapportering i management letter om vores observationer og anbefalinger fra den foretagne gennemgang.

6. Øvrige oplysninger

6.1 Ledelsens regnskabserklæring samt ikke-korrigerede fejl i årsrapporten

Som led i revisionen af vanskeligt reviderbare områder har universitetets rektor, universitetsdirektør og økonomidirektør afgivet en regnskabserklæring over for os vedrørende årsrapporten for 2019. Heri har de bl.a. erklæret, at

- universitetets ledelse er enig i, at universitetets anlægsaktiver er værdiansat forsvarligt
- der er taget økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af årsrapporten
- statstilskuddet er anvendt i overensstemmelse med de givne vilkår
- tilskudsgrundlaget er opgjort i overensstemmelse med gældende regler
- universitetets aktiver ikke er pantsat eller behæftet med ejendomsforbehold ud over det i årsrapporten oplyste
- indtægter fra projekter og IDV-aktiviteter er indregnet fuldstændigt og nøjagtigt og er periodiseret korrekt
- der ikke er verserende eller truende erstatningskrav, retssager eller eventualforpligtelser såsom pensions-, kautions- og garantiforpligtelser samt andre økonomiske forpligtelser, herunder leasingforpligtelser, ud over de i årsrapporten anførte, som væsentligt vil kunne påvirke bedømmelsen af universitetets økonomiske stilling
- der ikke er konstateret væsentlige besvigelser i det forløbne regnskabsår udover det i afsnit 5.3.1 nævnte, og at universitetets forretningsgange og interne kontroller bl.a. har til formål at forebygge muligheden for besvigelser
- der fra balancedagen og frem til i dag ikke er indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten, og som ikke er kommet til udtryk i ledelsesberetningen.

Der er ikke konstateret fejl i årsrapporten.

6.2 Eftersyn af bestyrelsens protokoller og overholdelse af statens regnskabsregler

Vi har foretaget kontrol af, at bestyrelsen overholder de pligter, som den i henhold til lovgivningen er pålagt med hensyn til at oprette og føre bøger, fortegnelser og protokoller mv. Endvidere har vi påset, at universitetet på alle væsentlige områder overholder statens regnskabsregler.

6.3 Rapportering til andre myndigheder og underskriftsforhold

Vi har foretaget kontrol af, at universitetet har foretaget de påkrævede rapporteringer til de respektive myndigheder, og at årsrapporter og revisionsprotokollater er underskrevet af bestyrelse samt rektor og universitetsdirektør.

6.4 Forsikringsforhold

Universitetet er i lighed med tidligere år forsikringsmæssigt dækket af Statens Selvforsikring.

Vi gør opmærksom på, at universitetet løbende bør evaluere, om der er særlige områder, hvor der kan tegnes særskilte forsikringer. Vi har ikke foretaget en vurdering af, om Statens Selvforsikring yder fuld økonomisk kompensation i alle skadessituationer. Ved indtægtsdækket virksomhed dækker Statens Selvforsikring ikke produktansvar og rådgivningsansvar.

Universitetet oplyser at have vurderet, at der ikke for nuværende gennemføres aktiviteter, hvor der skønnes, at produktansvar eller rådgivningsansvar kunne blive gjort gældende.

7. Rådgivnings- og assistanceopgaver

Siden afgivelsen af vores revisionsprotokollat af 19. december 2019 har vi efter anmodning fra universitetets økonomidirektør udført følgende opgaver:

- Rådgivning omkring IT-beredskab
- Rådgivning om moms- og skattemæssige forhold
- Påtegning af diverse projektregnskaber
- Rådgivning om registrering af anlæg og udstyr

8. Konklusion på den udførte revision

Såfremt bestyrelsen godkender årsrapporten i den foreliggende form, vil vi forsyne årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold, fremhævelser eller særlige rapporteringsforpligtelser.

En revisionspåtegning uden forbehold, fremhævelser eller særskilt redegørelse for den udførte forvaltningsrevision er udtryk for:

- at årsregnskabet er aflagt og revideret i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes regnskabsbestemmelser samt relevante regnskabsstandarder
- at årsregnskabet giver et retvisende billede af universitetets aktiver og passiver, pengestrømme, finansielle stilling og resultatet af universitetets aktiviteter
- at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love mv.

Vores detaljerede kommentarer til den i forbindelse med årsafslutningen udførte revision er meddelt universitetets økonomidirektør. Ingen af de omtalte forhold har en sådan karakter, at vi har fundet det påkrævet at omtale dem i denne rapportering vedrørende revision af årsrapporten 2019.

9. Revisionens formål og omfang samt ansvarsfordeling

I bilag 1 til vores protokollat af 19. december 2019 er revisionens formål, omfang og udførelse, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mellem ledelse og revisor beskrevet, herunder at formålet med revisionen er at udtrykke en konklusion om, hvorvidt årsregnskabet giver et retvisende billede af universitetets aktiver og passiver, pengestrømme, finansielle stilling og resultatet af universitetets aktiviteter, dette er endvidere revisors ansvar at udtrykke en konklusion om. Vi skal henvise hertil, ligesom vi anbefaler, at eventuelle nye bestyrelsesmedlemmer får udleveret et eksemplar heraf.

Vores revision har ikke omfattet ledelsesberetningen og målrapporteringen. Erklæringsbekendtgørelsen kræver imidlertid, at vi gennemlæser ledelsesberetningen for at påse, at informationerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og de informationer, som vi i øvrigt er blevet bekendt med i forbindelse med vores revision. Denne gennemlæsning omfatter også en vurdering af, om ledelsesberetningen indeholder de oplysninger, som i henhold til årsregnskabsloven skal indgå i ledelsesberetningen. Vi skal herefter på baggrund af vores gennemlæsning afgive en udtalelse om, hvorvidt ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet. Vores udtalelse om ledelsesberetningen skal placeres i umiddelbar forlængelse af vores revisionspåtegning på årsregnskabet.

Vi har i henhold til standarderne for offentlig revision (SOR) gennemgået udvalgte emner inden for forvaltningen og foretaget revision af udvalgte emner med henblik på at foretage juridisk-kritisk revision. Revisionen har omfattet emnerne aktivitets- og ressourcestyring, mål- og resultatstyring, styring af offentlige indkøb og gennemførelse af indkøb, løn og ansættelsesmæssige dispositioner

samt gennemførsel af salg (indtægtsdækket virksomhed). Vi har afgivet udtalelse om, at den foretagne revision ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko ikke har givet anledning til væsentlige bemærkninger. Vi har i henhold til definitionerne i SOR med høj grad af sikkerhed konkluderet, at de undersøgte dispositioner ikke viser væsentlige regelbrud. Ligeledes har vi med høj grad af sikkerhed konkluderet, at de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen.

10. Erklæring

Med henvisning til Erhvervsstyrelsens udstedte erklæringsbekendtgørelse skal vi anføre:

- at vi opfylder de i bekendtgørelsen stillede habilitetsbetingelser
- at vi under vores revision har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

Aalborg, den 15. april 2020

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Jakob B. Ditlevsen
statsautoriseret revisor

Lars Jørgen Madsen
registreret revisor

Fremlagt på bestyrelsesmødet den 15. april 2020

Bestyrelse og rektorat

Lene Espersen
formand

Lars Raadkjær Enevoldsen
næstformand

Stener Kvinnsland

Claus Kim Holstein

Ulla Tofte

André Rogaczewski

Anne Bisgaard Pors

Antje Gimmmler

Kjeld Nielsen

Christian Juel Nicolajsen

Christian Obel Pinstrup

Per Michael Johansen
rektor

Antonino Castrone
universitetsdirektør

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registreret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Kjeld Nielsen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-395675360569

IP: 91.150.xxx.xxx

2020-04-16 14:49:57Z

NEM ID

Ulla Birk Tofte

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-027759794936

IP: 80.62.xxx.xxx

2020-04-16 14:50:42Z

NEM ID

Anne Bisgaard Pors

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-293250199771

IP: 87.49.xxx.xxx

2020-04-16 14:52:01Z

NEM ID

Lars Jørgen Viskum Madsen

Revisor

Serienummer: PID:9208-2002-2-024955380229

IP: 188.180.xxx.xxx

2020-04-16 14:52:08Z

NEM ID

Lars Raadkjær Enevoldsen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-647416640317

IP: 185.181.xxx.xxx

2020-04-16 14:57:36Z

NEM ID

Claus Kim Holstein

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-707378137874

IP: 178.157.xxx.xxx

2020-04-16 15:08:21Z

NEM ID

Stener Kvinnsland

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 9578-5999-4-1296818

IP: 84.202.xxx.xxx

2020-04-16 15:09:12Z

 bankID

Per Michael Johansen

Adm. direktør

Serienummer: PID:9208-2002-2-047367953320

IP: 178.157.xxx.xxx

2020-04-16 15:15:20Z

NEM ID

Penneo dokumentnøgle: WV854-C6BEJ-5Z00K-VX3V7-JSC47-CYHJY

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstempelt med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: **<https://penneo.com/validate>**

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registreret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Antonino Karlo Castrone

Adm. direktør

Serienummer: PID:9208-2002-2-787959667909

IP: 130.225.xxx.xxx

2020-04-16 15:22:15Z

NEM ID

Lene Espersen

Bestyrelsesformand

Serienummer: PID:9208-2002-2-920574264228

IP: 178.155.xxx.xxx

2020-04-16 15:28:37Z

NEM ID

Christian Juel Nicolajsen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-706674765684

IP: 192.38.xxx.xxx

2020-04-16 16:21:52Z

NEM ID

Jakob B. Ditlevsen

Revisor

Serienummer: CVR:33963556-RID:98835136

IP: 87.104.xxx.xxx

2020-04-16 16:27:52Z

NEM ID

Antje Maria Elisabeth Gimmler

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-109780121031

IP: 130.225.xxx.xxx

2020-04-17 08:37:24Z

NEM ID

André Rafal Rogaczewski

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-170447523227

IP: 2.104.xxx.xxx

2020-04-17 10:52:24Z

NEM ID

Christian Obel Pinstrup

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-984261983455

IP: 62.107.xxx.xxx

2020-04-17 12:16:07Z

NEM ID

Penneo dokumentnøgle: WV854-C6BEJ-5Z00K-VX3V7-JSC47-CYHJY

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstempelt med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: <https://penneo.com/validate>